

STREVLIK

www.strevlik.cz

Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje,
příspěvková organizace

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2013

PŘEDSTAVENÍ ORGANIZACE

Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (zkráceně STŘEVLIK), je příspěvkovou organizací Libereckého kraje. Organizace byla založena k 1. 1. 2006 jako vzdělávací a osvětové zařízení v oblasti ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty dětí, mládeže, pedagogů, pracovníků veřejné správy, neziskových organizací a široké veřejnosti v oblasti ekologie a ochrany životního prostředí.

Nabídka STŘEVLIKU zahrnovala na konci roku 2013 přes 70 ekologicko-výchovných výukových programů určených dětem a žákům od mateřských škol po školy střední. Nabízené programy mohly školy absolvovat jednotlivě nebo v rámci několikadenních pobytů. Nabízeli jsme pestrou škálu témat v souladu se vzdělávacími oblastmi rámcových vzdělávacích programů škol. Naše programy jsou koncipovány jako ucelené bloky respektující přirozené modely učení dětí, především na základě vlastního prožitku a zkušenosti, prostřednictvím přímých kontaktů se zvířaty a přírodou. Výuka probíhala v přírodě, na výukové farmě hospodářských zvířat, v přírodovědné laboratoři nebo ve specializovaných učebnách.

V roce 2013 jsme se věnovali také vzdělávání pedagogických pracovníků a veřejnosti. Pro pedagogy mateřských škol proběhly odborné vzdělávací semináře a každoroční krajská konference. Pro veřejnost pak tradiční víkendové osvětové akce tzv. „ekodny“, dále páteční tvořivá dopoledne pro rodiče s dětmi a prázdninové letní tábory pro děti.

Areál Ekocentra Oldřichov v Hájích, v němž STŘEVLIK sídlí, je otevřený veřejnosti celoročně. Návštěvníci mohou navštívit informační centrum, interaktivní přírodovědnou expozici „Jizerky všemi smysly“ i naši farmu s hospodářskými zvířaty.

Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje, příspěvková organizace

463 31, Oldřichov v Hájích 5

Identifikační číslo: 75053144

Daňové identifikační číslo: CZ75053144

Telefon: +420 482 360 011

E-mail: info@strevlik.cz

Web: www.strevlik.cz

Zapsáno v obchodním rejstříku u KS Ústí nad Labem,
pobočka v Liberci, oddíl Pr, vložka 680.

STŘEVLIK

EKOLOGICKO-VÝCHOVNÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY

Tvorba a realizace ekologicko-výchovných výukových programů (dále jen EVP) zaujímala i v roce 2013 podstatnou část naší činnosti. Pro lepší orientaci v našich službách sestavujeme každoročně pro školy tištěnou nabídku výukových programů. V rámci nabídky pro školní rok 2012/13 měly školy mateřské, základní a střední celkem na výběr z bezmála 70 EVP, které mohly absolvovat jako programy blokové (dopolední či odpolední), jednodenní (celodenní) či pobytové (zpravidla pětidenní). Celkem se našich ekologicko-výchovných výukových programů v roce 2013 zúčastnilo 6969 dětí/žáků/studentů.

Nabídku jsme oproti minulému roku rozšířili o 2 nové tematické pobytové programy. Pro I. stupeň základních škol vznikl pětidenní pobyt „Barevná planeta“, na kterém se děti seznámí s různými kouty světa a jejich odlišnostmi. Pobyt podněcuje v dětech toleranci k jiným rasám a kulturám. Pro II. stupeň základních škol jsme připravili také pětidenní pobyt s názvem „Expedice NATURA“, který si dává za cíl prostřednictvím simulačních her a netradičních zážitků žákům prohloubit znalosti o naší přírodě a dovednosti pro pobyt v ní. V neposlední řadě jsou naše pobyty příležitostí k hlubšímu sebepoznání jedince, skupinové spolupráci a stmelení třídního kolektivu.

Blokové ekologicko-výchovné výukové programy realizované v roce 2013					
	MŠ	ZŠ I.	ZŠ II.	SŠ	Celkem
Počet programů	124	136	44	3	307
Počet účastníků	2363	2372	713	49	5497

Jednodenní ekologicko-výchovné výukové programy realizované v roce 2013				
	ZŠ I.	ZŠ II.	SŠ	Celkem
Počet programů	5	46	4	55
Počet účastníků	115	666	62	843

Ekologicko-výchovné pobytové programy realizované v roce 2013					
	MŠ	ZŠ I.	ZŠ II.	SŠ	Celkem
Počet pobytů	7	12	7	7	33
Počet účastníků	125	268	113	123	629

Naše programy jsou koncipovány jako ucelené bloky respektující efektivní (přirozené) modely učení, vycházející z vlastní zkušenosti a prožitku prostřednictvím přímých kontaktů se zvířaty a přírodou. Nejsme limitováni vyučovací hodinou a uzavřeným prostorem učebny, snažíme se maximálně využívat inspirativní prostředí lesů a luk, v němž se ekosentrum nachází, dále dětem zprostředkovat přímý kontakt s hospodářskými zvířaty na výukové farmě a poskytnout také kvalitní „badatelské“ zázemí v podobě přírodovědné laboratoře s binokulárními lupami a počítacími.

Cílem EVP je vybavit jejich účastníky znalostmi, dovednostmi a motivací, kdy budou chápat vzájemnou propojenost a zákonitosti vztahů člověka a přírody a na základě nich si utvoří takové postoje, které budou hybnou silou pro environmentálně uvědomělé a odpovědné jednání a chování v jejich každodenním životě.

FASCINUJÍCÍ SVĚT VČEL A HMYZU - PROJEKT

STŘEVLIK je od roku 2011 zapojen do projektu FASCINUJÍCÍ SVĚT VČEL A HMYZU – ekologická výchova, osvěta, praktická opatření, který bude probíhat do 30. června 2014. Projekt je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Operačního programu Cíl 3 / Ziel 3 - podpora příhraniční spolupráce mezi Českou republikou a svobodným státem Sasko. Druhým poskytovatelem podpory je Německá spolková nadace pro životní prostředí (DBU). Vedle tří českých organizací jsme na realizaci spolupracovali se Stanicí ochrany přírody Neschwitz ze Saska.

V rámci projektu vznikly ekologicko-výchovné výukové programy, na nichž děti / žáci / studenti od MŠ po SŠ poznávají včely a jejich hmyzí příbuzné. Programy se realizují ve speciálně vybavené učebně a přírodovědné laboratoři ekocentra a také v jeho okolí, kde byla vybudována včelí naučná stezka. Školy mohou také navštívit programy přímo u zkušených včelařů v Libereckém kraji.

VÝUKOVÁ FARMA

Výuková farma je součástí areálu ekocentra a byla vybudována pro potřeby ekologicko-výchovných programů. Návštěvníkům nabízíme setkání s některými hospodářskými zvířaty přímo v naší kontaktní ohradě. Na farmě chováme původní česká plemena: huculský kůň, koza bílá krátkosrstá, valašská ovce, přeštické prase, slepice česká zlatá kropenka. Tato plemena jsou zařazena do genových rezerv ČR. V roce 2013 se nám podařilo vylíhnout a odchovat 13 kuřat od našich slepic.

Zvířata chovaná v roce 2013

Koně	4	Kozy	2
Prase	1	Ovce	9
Kočky	3	Slepice	20

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

STŘEVLÍK je i nadále krajským koordinátorem celostátní sítě MRKVIČKA, jež sdružuje mateřské školy se zájmem o environmentální výchovu a poskytuje jim metodickou a informační podporu při zavádění EVVO (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) do výuky.

V průběhu roku 2013 se pedagogové mateřských škol mohli zúčastnit 3 vzdělávacích seminářů na zajímavá témata: „Příroda nadosah aneb Proč být s dětmi v přírodě“ (seminář o prožitcích dětí v přírodě), „Astronomie a hvězdy“ (seminář na putavé téma vesmíru, Slunce, planet a hvězdné oblohy) a „Respektovat a být respektován“ (seminář o principech dobré komunikace a respektujícím přístupu k dětem). Nejvýznamnější akcí roku byla tradiční květnová krajská konference neboli Liberecká Mrkvička 2013 s letošním tématem „Hlína, půda, ...země?“, v rámci které jsme společně postavili na nádvoří areálu hlíněnou pec na pečení chleba. K dalším aktivitám poskytovaným v síti Mrkvička patřila též pravidelná poštovní rozesílka (4x ročně) s náměty a publikacemi pro inspiraci při práci s dětmi.

V roce 2013 rovněž proběhly dvě akce pro pedagogy i širokou veřejnost. První akcí byl seminář na téma „Rezervace tmy v Jizerské oblasti tmavé oblohy“, na němž se účastníci dozvěděli o světelném znečištění a místech největší tmy a vyzkoušeli si pozorování astronomickými dalekohledy. V prosinci pak proběhla druhá akce „Skleněné perličkové ozdoby“, při níž jsme podnikli exkurzi do výroby tradičních perličkových vánočních ozdob firmy Rautis, a.s. v Poniklé a navštívili jsme i Muzeum krkonošských řemesel.

Akce DVPP v roce 2013

Datum	Název akce	Počet účastníků
14. 2.	Příroda nadosah aneb Proč být s dětmi v přírodě	25
6. - 7. 5.	Konference Liberecká MRKVIČKA „Hlína, půda, ...země?“	37
5. - 9. 8.	Kreativita s vlnou	12
17. 9.	Astronomie a hvězdy	11
23. 10.	Rezervace tmy v Jizerské oblasti tmavé oblohy	16
21. 11.	Respektovat a být respektován	23
10. 12.	Skleněné perličkové ozdoby	21
Celkem účastníků		145

V srpnu jsme poprvé uspořádali letní tvořivou dílnu pro pedagogy a veřejnost s názvem „Kreativita s vlnou“. Během dílny účastnice pronikly do tajů ovčí vlny a jejího zpracování. Vlnu praly, barvily, česaly a následně z ní tvořily metodami plstění za sucha i mokra. Vzniklo mnoho originálních výrobků od šperků po hračky. Vyzkoušely si také předení na kolovrátku a ovládly nové metody tkaní na prstech a na kartonu. Účastnice tak načerpaly mnoho nových nápadů jak pro sebe, tak pro práci s dětmi i dospělými.

INFORMAČNÍ CENTRUM

Infocentrum bylo v roce 2013 otevřeno od pondělí do neděle. Po otevření ekokempu se jeho otevírací doba prodloužila až do 21.00 hodin. Jsme rádi, že počet návštěvníků informačního centra stále stoupá, a stává se tak důležitým bodem při návštěvě Oldřichova v Hájích. Návštěvníci využívali infocentrum pro získání základní orientace v areálu ekocentra, k získávání informací o připravovaných aktivitách a ubytování ve Slunečním domě či ekokempu. Nejvíce bylo informační centrum využíváno návštěvníky ke vstupu do interaktivní přírodovědné expozice.

Infocentrum také nabízí regionální produkty Jizerských hor. Mezi nabízené regionální produkty patří potraviny, upomínkové předměty nebo publikace. S velkým zájmem se setkala i nabídka sazenic stromků místního původu vypěstovaných v lesních školkách obecně prospěšné společnosti Suchopýr, které mají certifikát „Regionální produkt z Jizerských hor“.

Nabídku infocentra jsme v roce 2013 rozšířili o drobné občerstvení. Návštěvníci si zde mohou zakoupit kávu, kterou nakupujeme z pražírny v Křižanech, nebo třeba utopence či nakládaný sýr, které sami připravujeme.

INTERAKTIVNÍ PŘÍRODOVĚDNÁ EXPOZICE „JIZERKY VŠEMI SMYSLY“

Stálá přírodovědná expozice „Jizerky všemi smysly“ si stále nachází nové obdivovatele. V roce 2013 ji navštívilo přes 3000 návštěvníků. Expozici nejčastěji navštěvovali učitelé se svými žáky jako doplnění výuky a veřejnost při ekodnech pořádaných v areálu ekocentra.

Otevírací doba expozice byla shodná s otevírací dobou informačního centra.

EKOKEMP

Novinkou letní sezony bylo otevření Ekokempu. Provoz jsme zahájili 1. července 2013. Zařízení je provozováno společně se Suchopýř o.p.s.

Ekokemp jsme umístili do přírodně zajímavé lokality v sousedství našeho areálu - bývalé pískovny. Místo je ideálním výchozím bodem pro pěší i pro cykloturisty směřující do Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. Od června do poloviny září se v kempu ubytovalo více než 100 návštěvníků z různých částí naší republiky i ze zahraničí.

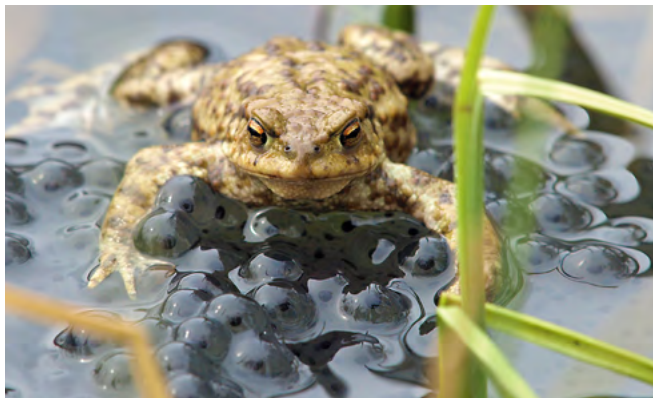

Na své si přišly rodiny s dětmi, které svou společnou dovolenou strávily relaxací v klidném prostředí. Zajímavou skutečností bylo také to, že si přibližně polovina návštěvníků kempu pobyt prodlužovala. Pro zpestření jsme našim hostům nabízeli odpolední zábavně-naučné aktivity pro všechny věkové kategorie. Dětské návštěvníky tradičně zaujala naše farma s kontaktní ohradou, kde se seznamovali s námi chovanými původními plemeny hospodářských zvířat. Největším lákadlem bylo svezení na koni v jízdně nebo vyjížďky do okolí. Na závěr kempové sezony jsme připravili divadelní představení Kateřinského amatérského divadla „Někdo to rád horké“, které sklidilo velký úspěch. Na představení se přišlo podívat téměř 200 diváků.

AKCE PRO VEŘEJNOST

Během roku 2013 jsme připravili 6 tradičních akcí pro širokou veřejnost. Cílem těchto tematických ekodnů je hravou formou rozvíjet osobní vztah návštěvníků k přírodě a životnímu prostředí. Akce v ekocentru navštívilo přes 4000 návštěvníků. Většinou se jednalo o rodiny s dětmi. Na žádné z akcí nechyběly originální tvořivé dílničky. Většinu ekodnů doprovázel i kulturní program - divadlo a hudební vystoupení.

První akcí roku byl **Žabí festival (23. 3. 2013)**, na kterém jsme se snažili přiblížit veřejnosti význam obojživelníků. Návštěvníci se dozvěděli, že migrační zábrany pomáhají chránit nejen žáby, ale i čolky. V areálu ekocentra byly připraveny aktivity, hry a tvořivé činnosti zaměřené na život obojživelníků.

Tématem **Dne Země (27. 4. 2013)** byly regionální výrobky Jizerských hor. Do Oldřichova v Hájích se sjeli místní řemeslníci a zemědělci z okolí a nabízeli své produkty - med, ovčí sýry, látkové hračky, keramiku a další. Návštěvníci se také dozvěděli, jaký je rozdíl mezi globálním a lokálním nakupováním.

Na konci května proběhl 9. ročník **Krajského Dne včely (25. 5. 2013)**, tentokrát zaměřený nejen na včely, ale i na ostatní opylovače. Krajský den včely slouží nejen k tradičnímu setkávání včelařů, ale také k propagaci

včelařství, proto je otevřený návštěvníkům z řad široké veřejnosti. Návštěvníci se mohli dozvědět zajímavosti ze světa hmyzu a prohlédnout si různé hmyzí zástupce pod binokulárními lupami. V rámci tohoto ekodne se také představila nová učebna s interaktivními prvky zaměřenými na včely a včelaření. Svou přednášku zde mělo i Střední odborné učiliště včelařské z Nasavrku.

Zářijová akce **Střihání ovčí (21. 9. 2013)** byla určena pro ty, kteří se chtěli dozvědět, co všechno předchází teplému vlněnému svetr. Návštěvníci mohli pozorovat střihače při práci, ochutnat čerstvé jehněčí špičky či ovčí sýry a dozvědět se vše o zpracování ovčí vlny – vyzkoušet si práci s tkalcovským stavem, kolovrátkem, bubnovou česačkou nebo techniky plstění.

Na říjnovém **Dni stromů (19. 10. 2013)** si návštěvníci mohli ověřit a rozšířit své znalosti dřevin. Ti nejmenší se učili poznat strom podle tvaru listů, starší pak podle plodů a někteří i podle kůry nebo vzorku dřeva. Nejen tatínky zaujalo, co se dá vyrobit z různých druhů dřeva. Děti se mohly svěřit na našich huculských koních nebo si zkusit lukostřelbu. Připraveny byly tradiční tvořivé dílny, nechyběl táborák s opékáním buřtů.

Poslední akcí v roce 2013 byly tradičně **Vánoce na statku (7. – 8. 12. 2013)**, konané druhý adventní víkend. Letos se návštěvníci dozvěděli, kdo nosí dětem dárky a jak se slaví vánoce jinde na světě, například v Japonsku, Mexiku nebo v Africe. Pro děti byly připraveny pestré aktivity a dílny: frotáž si mohly vybarvit „pé-efky“, u kováře ukovat přívěšek, z ručního papíru vystřihnout ozdoby na vánoční stromček nebo si z přírodních materiálů vyrobit adventní věnec.

AKCE PRO DĚTI A RODIČE S DĚTI

O prázdninách proběhl osmidenní pobytový tábor pro děti. Expedice Akirema 2013 aneb Cesta napříč Jižní Amerikou. Děti se staly členy jedinečné dobrodružné expedice, která se vydala překonat nástrahy Jižní Ameriky. Cestu jsme podnikli naším expedičním trabantem. Zavítali jsme do deštných pralesů, pouští, překonali ostré vrcholy pohorí And nebo se zastavili na karneval v Rio de Janeiro. Šlo nám i o čas. Na cestu jsme měli pouze 192 hodin. Během cesty jsme se naučili tábořnickým dovednostem, spali pod širákem, v indiánském týpí i trampské chatě. Ukázali jsme i svoji odvahu a týmového ducha. Nechyběly dobrodružné hry, táboráky ani tvořivé aktivity.

V srpnu proběhl Letní příměstský tábor pro děti ve věku od 9 do 13 let. Tábor nesl název „Indiánské poselství“ a přemístili jsme se v něm v čase i místě na severoamerické prerie. Vyzkoušeli jsme si život indiánů a poznali jejich zvyky a kulturu. Každý den se nesl ve znamení jednoho z přírodních živlů. Podnikli jsme výpravy do přírody, hráli hry a tvořili - například čarovný amulet a válečné malování, indiánské šperky i lapač snů. Naučili jsme se tkát na prstech, přečíst indiánské písmo či rozdělávat oheň. Nechyběla ani jízda na koni, lov bizonů, vaření čajů z bylinek, výroba sýrů a celodenní výlet do prerie.

Jedno páteční dopoledne v měsíci bylo pravidelně věnováno rodičům a jejich dětem, kteří si chtěli něco zajímavého vyrobit, na již tradiční akci Tvořivé dopoledne pro rodiče s dětmi. Účastníky programu vždy čekala úvodní pohádka nebo příběh, poté následovalo samotné tvoření. Snažili jsme se používat různé materiály a techniky tak, aby bylo každé dopoledne originální.

Akce pro děti a rodiče s dětmi v roce 2013

Název akce	Počet akcí	Počet účastníků
Tvořivé dopoledne	9	207
Letní tábory	2	40
Celkem	11	247

HOSPODAŘENÍ

K 31. 12. 2013 zaměstnávala organizace 13 pracovníků na hlavní pracovní poměr. Organizace zaměstnala během roku celkem 5 pracovníků na základě dohody o provedení práce, kteří zajišťovali lektorování seminářů a pomocné práce při provozu ekocentra.

*Pracovníci zaměstnaní
k 31.12. 2013.*

Zaměstnanci	
Ředitel	Ing. Radek Hromádka
Ekonom	Jaromíra Hanicová
Organizační pracovník	Jitka Hybnerová
Hlavní lektor	Ing. Kamila Průchová
Lektoři ekologicko-výchovných výukových programů	Bc. Jitka Bílá, Bc. Ladislav David, Mgr. Leka Králíčková, Ing. Šárka Zbořilová
IT technik, asistent programů	Eduard Bílkovský
Pracovník informačního centra	Libuše Strejčková
Provozní pracovníci	Klára Kafková, Daniela Koniecká, Libor Práč

VÝNOSY

Položka	Výnosy v tis. Kč
Hlavní činnost celkem	8 236,40
Výnosy z prodeje služeb z toho:	789,06
- jednodenní výukové programy	152,60
- pobytové programy	232,55
- školení, semináře	162,19
- ostatní EV pobytové akce	55,71
Ostatní výnosy z činnosti	237,32
Úroky	0,01
Kurzové zisky	47,01
Výnosy z nároků na prostředky rozpočtů ÚSC	7 163,00
- příspěvek - Liberecký kraj	5 536,60
- dotace - CÍL 3 ze SR	65,73
- dotace - CÍL 3 z ERDF	1 117,40
- dotace - DBU	117,93
- příspěvek z ÚP	325,34
Doplňková činnost celkem	1 269,59
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	0,15
Výnosy z prodeje služeb z toho:	1 088,99
- stravování	677,89
- ubytování	377,51
- doprava	10,89
Výnosy z prodaného zboží	180,18
Ostatní výnosy z činnosti	0,27
VÝNOSY CELKEM	9 505,99

NÁKLADY

Položka	Náklady v tis. Kč
Hlavní činnost celkem	8 238,65
Spotřeba materiálu z toho:	424,68
- materiál pro ekovýchovu	192,75
- materiál farma	50,61
- čisticí a úklidové prostředky	27,59
- pohonné hmoty (vozidla)	33,41
- obědy zaměstnanců	72,77
Spotřeba energie (elektrina)	276,89
Opravy a udržování	580,32
Cestovné	3,63
Náklady na reprezentaci	12,05
Ostatní služby z toho:	2 522,66
- telefony, internet, poštovné, kopírování	107,87
- tisk, grafika, propagace	65,72
- služby spojené s ekovýchovou	15,40
- služby farma	740,73
- práce traktorem	55,34
- softwarové služby	197,34
- pronájem ekocentra	1 181,08
- pronájem vozidel	55,58
Mzdové náklady	2 717,56
Zákonné sociální pojištění	909,36
Jiné sociální pojištění	15,39
Zákonné sociální náklady	27,43
Jiné daně a poplatky	0,00
Jiné pokuty a penále	0,94
Odpisy dlouhodobého majetku	354,91
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	187,84
Ostatní náklady z činnosti z toho:	194,90
- pojistné	42,53
Kurzové ztráty	10,09
Doplňková činnost celkem	1 211,14
Spotřeba materiálu z toho:	475,28
- potraviny	378,49
Spotřeba energie (elektrina, vodné)	55,88
Prodané zboží	139,34
Aktivace oběžného majetku	-3,76
Opravy a udržování	52,08
Ostatní služby z toho:	260,79
- doprava	10,07
- softwarové služby	34,11
Mzdové náklady	171,09
Zákonné sociální pojištění	50,77
Jiné sociální pojištění	0,84
Zákonné sociální náklady	1,18
Jiné daně a poplatky	0,00
Ostatní náklady z činnosti	7,65
NÁKLADY CELKEM	9 449,79

V ROCE 2013 NAŠI ČINNOST VÝZNAMNĚ PODPOŘILI

Liberecký kraj je zřizovatelem Střediska ekologické výchovy Libereckého kraje, příspěvkové organizace.

Naše příspěvková organizace v roce 2013 zaměstnávala 2 pracovníky v rámci veřejně prospěšných prací.

STŘEVLIK se jako jeden z partnerů účastní projektu „Fascinující svět včel a hmyzu – ekologická výchova, osvěta, praktická opatření“, který je realizován v rámci „Programu Cíl 3/Ziel 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007-2013 mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko“.

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Sdružení středisek ekologické výchovy

Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina je celostátní síť organizací specializovaných na ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu. Pro členská střediska je Pavučina organizací hájící jejich společné zájmy vůči orgánům veřejné správy, informující o vývoji a změnách v oblasti ekologické výchovy a zajišťující také společnou propagaci a finanční podporu. Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje, příspěvková organizace je členem Pavučiny.

Doprava dětí na ekologicko-výchovné programy za zvýhodněné ceny.

DĚKUJEME